

Infektioepidemiologian ja -torjunnan osasto

Tartuntatautilääkärin kommentit

Kommentit käsittelevät ajankohtaisia tapahtumia Suomen infektiotautitilanteesta ja perustuvat niistä osin tartuntatautirekisterin lukuihin. Tartuntatautilääkäri kommentoi myös merkittäviä tapahtumia ulkomailta, joiden katsotaan vaikuttavan mm. matkailijoiden terveyteen.

Se smittskyddsläkarens kommentarer (inom en vecka)

Saksan EHEC-tilanne (9.6.2011)

Robert Koch Instituutti (RKI) raportoi (8.6.) Saksassa 1959 EHEC- ja 689 HUS-tapausta toukokuun alusta lähtien. Valtaosa sekä EHEC- että HUS-tapauksista on todettu yli 20-vuotiailla aikuisilla ja noin kaksi kolmasosaa sairastuneista on naisia. Euroopan Unionin alueella on todettu 62 EHEC-tapausta ja 33 HUS-tapausta Saksan ulkopuolella 12 maassa. Keskiviikosta 8.6. lähtien EU-maat raportoivat tapaukset käyttäen hyväksi ECDC:n uutta tapausmääritelmää, mikä on pienentänyt raportoitujen tapausten määrää. Raportoiduilla tapauksilla on yhteys altistukseen Saksassa, pääasiassa Pohjois-Saksassa. Kaikista Euroopan Unionin alueella raportoiduista Saksan epidemiaan liittyvistä EHEC-tapauksista (2021) on kuollut 6 ja HUS-tapauksista (722) 19 tapausta. Lisäksi WHO raportoi Saksan EHEC-epidemiaan mahdollisesti liittyvät 3 HUS-tapausta ja yhden EHEC-tapauksen Yhdysvalloissa ja yhden EHEC-tapauksen Kanadasta.

Laboratoriolöydösten perusteella on päätelty että epidemian aiheuttaja on EHEC O104:H4-kanta, jolla on sekä EHEC-bakteerin että enteroaggregatiivisen *E.coli*-bakteerin ominaisuuksia ja joka tuottaa entsyymiä, jolla on kyky pilkkoa mikrobilääkkeitä (b-laktaamiantibiootteja). Suomessa on todettu yksi Saksassa toukokuussa matkustanut varmistettu tapaus. Tapaukselta eristetty EHEC-kanta vastaa ominaisuuksiltaan Saksan epidemiakantaa. Pulssikenttägeielektroforeesi-tutkimuksessa 7 saksalaisen, 2 tanskalaisen ja suomalaisen tapauksen ulosteesta on eristetty identtinen O104:H4-kanta.

Saastunutta elintarviketta pidetään todennäköisimpänä tartunnanlähteenä. Saksan Robert Koch Instituutin ensimmäisen tapaus-verrokkitutkimuksen tulokset viittasivat siihen, että sairastuneet söivät verrokkeja useammin raakaa tomaattia, kurkkua ja salaattia. Myöhemmät epidemiologiset tutkimukset ovat viitanneet samaan. Eri puolilla EU:ta viranomaiset ovat tutkineet yli 4000 elintarvikenäytettä, erityisesti kurkuista ja muista kasviksista eikä missään näissä tutkimuksissa ole todettu samaa taudinaiheuttajaa, kuin sairastuneista ihmisistä eristetty EHEC-bakteerikanta.

Ala-saksilaisten viranomaisten tutkimukset viittaavat tietyllä saksalaistilalla tuotettujen itujen olevan mahdollinen tartunnanlähde. Kyseiset idut oli tuotettu erilaisista siemenseoksista. Tilan tuotanto keskeytettiin ja tila veti pois markkinoilta kaikki jo eteenpäin toimitetut tuotteet. Tilalla toteutettiin laajamittainen näytteenotto ja itujen mikrobiologisista tutkimuksista odotetaan tuloksia ensi viikolla. Saksalaisviranomaiset suosittelevat, että ituja, tomaatteja, kurkkua ja salaattia ei tule nauttia kunnes tilanne saadaan tarkemmin selvitettyksi. Suomeen ei tehtyjen selvitysten mukaan ole tuotu ituja tilalta, jonka tuottamien itujen on epäilty liittyvän EHEC-epidemiaan.

Tartuntojen ehkäisemiseksi on tärkeää huolehtia käsienspesusta erityisesti WC:ssä käynnin jälkeen. Sairaana ei tule valmistaa ruokaa. Kätet pestään ennen ruoan laittoa tai ruokailua. Kaikki vihannekset tulee aina pestä huolellisesti ennen ruokailua tai ruuan tarjollepanoa. Saksassa matkailuvia kehoitetaan noudattamaan saksalaisviranomaisten paikallisia ohjeita. Matkustusrajoituksia Saksaan ei ole.

THL on ohjeistanut sairaanhoitopiirejä EHEC-tartuntojen seurannan tehostamiseksi. Mikäli Saksassa touko-kesäkuussa matkailleilla esiintyy ripulia, veristä ripulia tai vatsakipuja on potilaalta syytä ottaa ulostenäyte EHEC-bakteerin tutkimiseksi. THL suosittelee infektioeläinlääkärin konsultaatiota HUS-tapausten yhteydessä. Sairaanhoitopiirejä on pyydetty ilmoittamaan matkailijan epäilyistä EHEC-löydöksestä tai HUS-epäilystä Terveyden ja hyvinvoinnin laitokseen.

Laaja EHEC-epidemia Saksassa, tilannetta seurataan myös Suomessa (02.06.2011)

Toukokuun toisesta viikosta lähtien Saksassa on todettu laaja epidemia, jossa esiintyy EHEC-bakteerin aiheuttamaa veriripulia ja hemolyttis-ureemista syndroomaa. EHEC-tapauksia on toistaiseksi Saksassa todettu 1064 ja HUS-tapauksia 470. Valtaosa HUS-tapauksista (88 %) on todettu yli 20-vuotiailla aikuisilla. Noin kaksi kolmasosaa (71 %) sairastuneista on naisia. HUS-tapauksista 273 oli kliinisiä laboratoriovarmistettuja shiga-toksiinia tuottavia *E. coli* -infektioita.

Seitsemän saksalaisen ja kahden tanskalaisen potilaan näytteistä on tyypitetty sama harvinainen *E. coli* O104 -kanta. Saksassa HUS:iin on menehtynyt 11 potilasta ja EHEC:iin 6.

Kaikkiaan kaksitoista maata on raportoinut EHEC- tai HUS-tapauksista. Valtaosalla on yhteys Saksaan. Yksi ruotsalainen on menehtynyt hemolyttis-ureemiseen syndroomaan.

Epidemian lähde on edelleen epäselvä ja tutkimuksia jatketaan. Saksan viranomaisten tekemän tapaus-verrokkitutkimuksen tulokset viittaavat siihen, että sairastuneet söivät verrokkeja useammin raakaa tomaattia, kurkkua ja salaattia. Saksan viranomaiset suosittelevat, että erityisesti Pohjois-Saksassa kyseisiä vihanneksia ei syödä raakana. Sekä elintarvike- että potilasnäytteiden tutkimuksia jatketaan.

THL:n tietoon on tullut yksi Saksan matkailuun liittyvä tapaus, jonka EHEC-kanta muistuttaa mikrobiologisilta ominaisuuksiltaan epidemiakantaa. Kannan tutkimukset ovat kesken. Potilas on toipumassa.

Seurannan tehostaminen sairaanhoitopiireissä

Mikäli Saksassa matkailuilla esiintyy veristä ripulia, on potilaalta syytä ottaa ulostenäyte EHEC-bakteerin tutkimiseksi. THL suosittaa myös infektiolääkärin konsultaatiota HUS-tapausten yhteydessä. Matkailijan epäilystä EHEC-löydöksestä tai HUS-epäilystä pyydämme soittamaan THL:n tartuntatautilääkärille, p 020 610 8557.

Saksan epidemian vuoksi ei matkustusrajoituksia

EHEC on suolistoperäinen bakteeri, joka voi aiheuttaa ruoka- ja vesivälitteisiä epidemioita. Suomessa on vuosittain 10-30 EHEC-tautitapausta. EHEC-tartuntoja voi välttää huolehtimalla käsihygieniasta: Kädet pestään wc-käyntien yhteydessä ja ennen ruoan laittoa tai ruokailua. EHEC tarttuu harvoin ihmisestä toiseen. Suomessa tartunnan riski ei ole kasvanut. Riskit liittyvät Saksan alueella matkustamiseen. Matkustusrajoituksia Saksaan ei ole. Matkailija kehoitetaan noudattamaan saksalaisviranomaisten paikallisia ohjeita.

Toimenpideohje EHEC-tartuntojen ehkäisemiseksi

EHEC-tartuntojen alkuperän selvitykset jatkuvat edelleen (Evira 01.06.2011)

Epidemiological updates (ECDC)

Update on the ongoing outbreak of haemolytic uraemic syndrome due to shiga toxin-producing Escherichia coli (STEC) serotype O104, Germany, May 2011 (Eurosurveillance)

Robert Koch -instituutti

Disease outbreak news (WHO)

EHEC Outbreak in Germany (WHO)

Laaja HUS-epidemia Saksassa (27.05.2011)

Toukokuun toisesta viikosta lähtien Saksassa on havaittu huomattavasti tavanomaista enemmän veriripulitapauksia, joihin liittyy hemolyttis-ureeminen syndrooma (HUS). Torstai-iltaan 26.5. mennessä Saksan viranomaiset ovat raportoineet lähes kolmesataa (276) varmistettua HUS-tapausta ja niihin liittyen kaksi kuolemantapausta. Valtaosa HUS-tapauksista (87 %) on todettu yli 18-vuotiailla aikuisilla. Noin kaksi kolmasosaa (68 %) sairastuneista on naisia. Vaikka suurin osa tapauksista on todettu Pohjois-Saksassa, useita tapauksia on raportoitu myös muualla Saksassa. EU:n alueella Hollannissa, Iso-Britanniassa ja Ruotsissa on sairastuneita, jotka kaikki ovat matkustaneet toukokuussa Saksassa.

Alustavat tulokset Saksan viranomaisten tekemästä tapaus-verrokki-tutkimuksesta viittaavat siihen, että sairastuneet söivät verrokkeja useammin raakaa tomaattia, kurkkua ja salaattia. Viranomaiset suosittelevat, että erityisesti Pohjois-Saksassa kyseisiä vihanneksia ei syötäisi raakana.

Muutamista potilaista on eristetty harvinainen *E. coli* O104 -kanta. Samaa bakteerikantaa on todettu myös espanjalaista alkuperää olevista kurkuista. Sekä elintarvike- että potilasnäytteiden tutkimuksia jatketaan.

Lopullisten johtopäätösten tekeminen epidemian alkuperästä on vielä liian aikaista.

Evira suosittelee suomalaisille, ettei espanjalaisia kurkkuja käytetä siihen asti kunnes tilanne saadaan tarkemmin selvitettyksi. Valtaosa Suomessa toukokuussa myynnissä olevista kurkuista on kuitenkin ollut kotimaisia.

Suomessa ei ole raportoitu yhtään EHEC-tapausta toukokuun aikana. Mikäli Pohjois-Saksassa matkailleilla esiintyy veristä ripulia, on potilaalta syytä ottaa ulostenäyte EHEC-bakteerin tutkimiseksi.

Lisätietoa

[Outbreak of life-threatening haemolytic uremic syndrome \(HUS\) caused by bacterial infection](#) (Robert Koch-instituutti, Saksa)

[EHEC-tartunnat Saksassa syödyistä vihanneksista](#) (Evira)

[Toimenpideohje EHEC-tartuntojen ehkäisemiseksi](#)

Tartuntatautilääkäri

Tartuntatautiin torjuntayksikkö

Tartuntatautiseurannan ja -torjunnan osasto

p. 020 610 8557 (terveydenhuollon ammattilaisille)

[Takaisin Infektiotaudit -sivulle](#)

[Kommentti 05.05.2011 Käsihygieniapäivä](#)

[Kommentti 27.04.2011 THL julkaisee uuden toimenpideohjeen torjuntatoimista tuhkarokkotapauksen yhteydessä](#)

[Kommentit 22.03.11 Influenssakatsaus päivitetty](#)

[Kommentit 07.02.11 Listeriainfektioita poikkeuksellisen paljon](#)

[Kommentti 20.12.10 Influenssatilanne \(sisältää myös 22.11.10 kommentit\)](#)

[Kommentti 29.09.10 Ennätysmäärä listeriatapauksia 2010 \(sisältää myös 16.09.10 kommentit\)](#)

[Kommentit 29.06.10 Evira muistuttaa elintarvikehygieniasta lomalla](#)

[Kommentit 20.05.10 ja 30.04.10 Evira julkaissut suosituksen MRSA-tartunnan torjunnasta ja ehkäisystä eläimillä](#)

[Kommentti 05.03.10 Kompostimullasta legionellakeuhkokuumeita Skotlannissa](#)

[Kommentti 11.02.2010 Salmonella Urbanaa Suomessa](#)

[Kommentti 03.02.10 Lapsen tuberkuloositapaus Pirkanmaalla \(sisältää myös 19.01.10 kommentit\)](#)

[Kommentti 15.12.09 Kuumeilevalla matkailijalla voi olla trooppisia tauteja, influenssaa tai muita infektioita](#)

[Kommentti 23.11.09 Influenssa A\(H1N1\)v -seurantaa tarkennetaan \(sisältää 18.11.09 kommentit\)](#)

[Kommentti 13.10.2009 Norovirusta pakastevadelmissa](#)

[Kommentti 08.10.2009 Suomalainen sairastui legionelloosiin Krimin matkalla \(sisältää 8.9.09 ja 24.09.09 kommentit\)](#)

[Kommentti 07.08.2009 Useita EHEC-tapauksia kesän aikana](#)

[Kommentti 25.06.2009 Norovirusta pakastevadelmissa](#)

[Kommentti 07.08.2009 Useita EHEC-tapauksia kesän aikana](#)

[Kommentti 16.04.2009 Raju norovirusepidemia Nurmossa](#)

[Kommentti 06.03.2009 Sairaalasta tuhkarokkotartuntoja rokottamattomilla pikkulapsilla Tanskassa](#)

[Kommentti 11.02.2009 Tampereen jätevedestä otetusta näytteestä löytynyt muuntuneita rokoteperäisiä poliovirusia](#)

[Kommentti 02.01.2009 Influenssa A -epidemia Hyvinkään terveyskeskuksen vuodeosastolla](#)

[Kommentti 03.12.2008 Uusia malariatapauksia Gambiasta](#)

[Kommentti 14.11.2008 Suomalaisilla useita malariatapauksia](#)

[Kommentti 25.09.2008 Myyräkuumetta runsaasti](#)

[Kommentti 01.08.2008 Kajaanin Yersinia pseudotuberculosis -epidemian aiheuttajaksi epäillään porkkanaraastetta](#)

[Kommentti 10.07.2008 Salmonella Poonaa Suomessa](#)

[Kommentti 03.06.2008 Hepatiitti A -epidemia latvialaisesta ravintolasta](#)

[Kommentti 09.05.2008 Aasian enterovirus 71 -epidemia](#)

[Kommentti 29.04.2008 Euroopan tuhkarokkoepidemat jatkuvat](#)

[Kommentti 28.03.2008 Denguekuumetta Rio de Janeirossa](#)

[Kommentti 22.02.2008 Influenssaa ja RS-virusta edelleen liikkeellä](#)

[Kommentti 18.01.2008 Oseltamiviiriresistenssiä Euroopassa](#)

[Kommentti 20.12.2007 Influenssatilanne ja Ebolaa Ugandassa](#)

[Kommentti 23.11.2007 Rabiestapauksia ja *Clostridium difficile*](#)

[Kommentti 29.10.2007 Lisää Chikungunya ja mm. Shigellaa Tanskassa ja Australiassa](#)

[Kommentti 5.9.2007 Chikungunya-virus -epidemia Italiassa](#)

[Kommentti 24.8.2007. Mm. Salmonellaa rippijuhlista ja formuloista](#)

[Kommentti 31.7.2007 Suomalainen matkailija sairastui legionelloosiin Bulgarian...](#)

[Kommentti 28.6.2007 Matkustuskausi lisää legionelloosin mahdollisuutta](#)

[Kommentti 5.6.2007 Streptokokkibakteerin aiheuttamat vakavat infektiot ovat lisääntyneet](#)

[Kommentti 10.4.2007 Talven influenssa hiipumassa, norovirustapauksissa lievää laskua](#)

Tämän sivun lyhytosoite: <http://www.ktl.fi/portal/14917>

Päivitetty: 9.6.2011

© 2009 THL

Terve­den ja hyvin­voinnin laitos | PL 30, 00271 Helsinki | puhelin 020 610 6000 |